

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

Державний біотехнологічний університет
State Biotechnological University

***НАУКОВІ ЗАСАДИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА
SCIENTIFIC BASIS TO RAISE AGRICULTURAL PRODUCTION
EFFECTIVENESS***

МАТЕРІАЛИ/MATERIALS

VI Міжнародної науково-практичної конференції

VI International scientific and practical conference

присвячена ювілейним річницям професорів
О. М. Можейка, В. В. Милого, Ю. В. Будьонного, І. І. Назаренка

There are dedicated to the anniversaries of professors
O. M. Mozheyk, V. V. Mylo, Y. V. Budyonny, I. I. Nazarenko

29–30 листопада 2022 р./ 29–30-th of noviembre, 2022
Харків/Kharkiv

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний біотехнологічний університет

Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН

Інститут овочівництва і баштанництва НААН

ННЦ «Інститут ґрунтознавства та агрохімії ім. О. Н. Соколовського»

Інститут захисту рослин НААН

Лісотехнічний університет

Університет Алгарве

Інститут по лозарство і винарство

Академія сільськогосподарських наук Грузії

Слов'янський університет

Казахський науково-дослідний інститут ґрунтознавства і агрохімії

ім. У. У. Успанова

НАУКОВІ ЗАСАДИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

МАТЕРІАЛИ

VI Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої ювілейним річницям професорів О. М. Можейка, В. В. Милого,
Ю. В. Будьонного, І. І. Назаренка

29–30 листопада 2022 р.

Харків
ДБТУ
2022

УДК 632.7:634.25(477.7)

Юдицька І. В., мол. наук. співроб.

Мелітопольська дослідна станція садівництва імені М. Ф. Сидоренка

Інституту садівництва НААН

e-mail: i.uditskaia@ukr.net

ВИДОВИЙ СКЛАД ШКІДНИКІВ ПЕРСИКА В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

У галузі садівництва Півдня України домінуюче положення займають кісточкові культури, в тому числі персик. Ця культура відзначається високими смаковими якостями та в плодах якої міститься приблизно 13 % різноманітних вітамінів і 10,7 % кислот [1]. Згідно статистичних даних у південній зоні садівництва площа плодоносних насаджень персика станом на 2018 р. становила понад 2,9 тис. га., проте проти 2000 р. вона зменшилася майже вдвічі [2].

В останні роки фітосанітарний стан персикових насаджень характеризується постійними змінами популяцій шкідливих організмів в агроценозі [3]. Чисельність окремих видів шкідників і ступінь їх шкідливості залежить від віку насаджень, сорто-підщепних комбінувань, абіотичних, біотичних та антропоічних факторів [4].

Зважаючи на вищевказане, метою досліджень було визначення видового складу фітофагів і рівня їх заселеності у насадженнях персика для оптимізації заходів захисту даної культури від пошкодження шкідниками.

Дослідження проводилися протягом 2021–2022 рр. у насадженнях персика 2007 року посадки, схема садіння дерев – 5 x 4 м. Система утримання ґрунту – чорний пар. Виявлення шкідників персика здійснювали шляхом проведення маршрутних і детальних обстежень насаджень впродовж вегетаційного періоду.

За результатами моніторингових досліджень агроценозу персикових насаджень встановлено, що протягом 2021–2022 рр. у видовому складі ентомоакарикомплексу переважали комахи (Insecta), які становили 91,7 %. Решта – 8,3 % належали до класу Павукоподібних (Arachnida). В умовах Південного Степу України зареєстровано 11 шкідників з числа комах та 1 вид кліщів. Відсоткове співвідношення рядів у структурі шкідливої ентомофауни насаджень персика становило: Лускокрилі (Lepidoptera) – 45,4%, Рівнокрилі (Homoptera) та Твердокрилі (Coleoptera) – по 27,3%.

У досліджувані роки заселеність насаджень персика шкідниками змінювалася під впливом погодних умов. Так, зимовий період 2021–2022 рр. виявився менш прохолоднішим порівняно з попереднім роком. Сума негативних температур за грудень–лютий склала – 103,2⁰С, що майже в 1,8 раза менше, ніж за аналогічний період 2020–2021 рр. Такі умови перезимівлі вплинули на розвиток окремих видів шкідників.

У період цвітіння дерев квітки персика пошкоджували жуки оленки волохатої (*Epicometis hirta* Poda.). У 2021 р. під час масового цвітіння дерев персика за сухої та жаркої погоди чисельність жуків була більшою у 1,8–3,6

рази, ніж у 2022 р., що пов'язано з прохолодною (+5,5...+13,5⁰С) дощовою погодою в цей період, яка не є сприятливою для активного льоту та живлення даного виду.

Крім вищеназваного виду жуків у травні-червні дерева персика заселяли імаго довгоносіка листового (*Polydrosus inustus* Germ.) до 1,5 екз./пагін, при цьому пошкодженість листків не перевищувала 4–5%.

Протягом 2021–2022 рр. у насадженнях персика переважав один вид з родини Aphididae – зелена персикова попелиця (*Myzodes persicae* Sulz.). Протягом травня заселеність пагонів та листків колоніями шкідника була слабкою у межах 0,3–0,5 бала. В літній період 2021 р., зокрема у червні, не відмічалось суттєвого збільшення рівня заселення дерев попелицею, що пов'язано з випаданням надмірної кількості опадів у вигляді злив (163,2 мм), яка перевищувала багаторічні значення у 3,1 рази. Протягом першої декади червня 2022 р. при середньодобовій температурі повітря +22,1...+25,6⁰С виявлено збільшенню рівня заселення листків і пагонів зеленою персиковою попелицею у 2-3 рази (1,0-1,3 бала) порівняно з попереднім обліком.

Чисельність інших сисних видів, зокрема цикадки розанової (*Typhlocyba rosae* L.), звичайного павутинного кліща (*Tetranychus urticae* Koch.), каліфорнійської щитівки (*Quadraspidiotus perniciosus* Comst.) знаходилася на рівні нижчому за економічний поріг шкідливості.

Постійними видами в агроценозі персика були східна плодожерка (*Grapholitha molesta* Busck.) та фруктова смугаста міль (*Anarsia lineatella* Zell.). У роки досліджень інтенсивність льоту метеликів шкідників суттєво коливалася та становила 11,2–50,7 екз./пастку за 10 діб та 10,3–26,0 екз./пастку за 10 діб відповідно. Пошкодженість плодів гусеницями лускокрилих видів залежала від строків досягання сортів персика та варіювала від 0,9 до 4,6%.

Отже, аналіз шкідливого ентомоакарокомплексу персикових насаджень впродовж 2021–2022 рр. дав змогу встановити видовий склад шкідливих видів, їх чисельність та рівень пошкодження. На кількісний і якісний склад врожаю в більшій мірі впливали шкідники з ряду лускокрилих, серед якого домінувала східна плодожерка, в меншій мірі фруктова смугаста міль. Чисельність інших фітофагів в різні періоди вегетації була на рівні ЕПШ, або нижчому за нього, що дає змогу ефективно корегувати систему захисту культури.

Список літератури

1. Клочко Н.М. Персик (*Persica vulgaris* Mill.) – культура скороплідна та високоврожайна. *Садівництво*. 2015. Вип. 70. С. 35–40.
2. Рослинництво в Україні. Статистичний збірник / Відп. за випуск О. Прокопенко. Київ, 2019. 220 с.
3. Yudytska I., Klechkovsky Yu. Species composition of harmful entomocomplex in peach orchards of Southern Ukraine. *Scientific Horizons*. 2021. 24(1). P. 61–67. DOI: [https://doi.org/10.48077/scihor.24\(1\).2021.61-67](https://doi.org/10.48077/scihor.24(1).2021.61-67)
4. Шевчук І.В., Гриник І.В., Каленич Ф.С. та ін. Агроекологічні системи інтегрованого захисту плодівих і ягідних культур від шкідників і хвороб. Рекомендації. Київ: ПП «Санспарель», 2021. 188 с.